

TN § 49   **Grönstrategi och Grönplan för Region Gotland**

Ärendenummer: TN 2022/337

Paragraf föregående instans: TN AU § 35

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden godkänner informationen.

Sammanfattning

Byggnadsnämnden beslutade 2018-11-14 (§ 241) att avsätta medel för framtagande av en grönstrategi och grönplan i ett förvaltningsöverskridande projekt mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och teknikförvaltningen. Samtidigt beslutades att medel skulle avsättas för att ta fram en sociotopkartering för Visby tätort samt uppdatera och komplettera övriga tätorter. Miljö- och byggnämnden beslutade 2019-10-22 (§ 241) att avsätta ytterligare medel för att ta fram två nya kunskapsunderlag till grönplanen; kartläggning av ekosystemtjänster och analys av ekologiska samband.

Uppdraget har varit att ta fram ett planeringsunderlag till översiktsplanen avseende grönstrukturens värden. Underlaget skulle innehålla ställningstaganden och kunskaper för att nå nationellt beslutade miljö- och friluftslivsmål samt internationella åtaganden. Syftet med uppdraget har också varit att underlaget ska kunna användas som stöd i prioritering och verksamhetsplanering i förvaltning av Region Gotlands mark. Underlaget bidrar till en större helhetsbild av landskapet och en större detaljkunskap om grönstrukturen i tätorterna. I och med detta skapas bättre förutsättningar för hållbar fysisk planering på hela Gotland och en hållbar förvaltning av Region Gotlands mark.

Grönplanen har varit ute på samråd under tiden 25 januari-25 april 2022. Samrådsyttrandena har föranlett ett antal ändringar av och

tillägg till grönplanen som redovisas i samrådsredogörelsen. En bilaga om Gotlands naturtyper samt en bilaga med åtgärder har tillkommit. Övriga bilagor har inte ändrats efter samrådet. Samrådsredogörelse för grönplanen och förslag till antagandehandling för grönplanen (inklusive bilagor till dessa) finns bilagt tjänsteskrivelsen. Innan antagande kommer grönplanen att överföras till sin kommunikationsyta online (<https://arcg.is/1P5XPP>).

Bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen och Teknikförvaltningen delger tekniska nämnden om processen och resultatet av arbetet med Grönplan för Gotland. Den 9 februari 2023 fattas beslut i Miljö- och byggnämnden avseende om att grönplanen kan gå vidare för behandling i regionstyrelsen och antagande av regionfullmäktige.

Byggnadsnämnden beslutade 2018-11-14 (§ 241) att avsätta medel för framtagande av en grönstrategi och grönplan i ett förvaltningsöverskridande projekt mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och teknikförvaltningen. Samtidigt beslutades att medel skulle avsättas för att ta fram en sociotopkartering för Visby tätort samt uppdatera och komplettera övriga tätorter. Miljö- och byggnämnden beslutade 2019-10-22 (§ 241) att avsätta ytterligare medel för att ta fram två nya kunskapsunderlag till grönplanen; kartläggning av ekosystemtjänster och analys av ekologiska samband. Dessa fick också 50 procents finansiering genom LONA-bidrag (statligt stöd för naturvårdsprojekt).

Uppdraget har varit att ta fram ett planeringsunderlag till översiktsplanen avseende grönstrukturens värden. Underlaget skulle innehålla ställningstaganden och kunskaper för att nå nationellt beslutade miljö- och friluftslivsmål samt internationella

åtaganden. Syftet med uppdraget har också varit att underlaget ska kunna användas som stöd i prioritering och verksamhetsplanering i förvaltning av Region Gotlands mark. Underlaget bidrar till en större helhetsbild av landskapet och en större detaljkunskap om grönstrukturen i tätorterna. I och med detta skapas bättre förutsättningar för hållbar fysisk planering på hela Gotland och en hållbar förvaltning av Region Gotlands mark.

Grönplanens huvudsakliga syfte är att belysa och redovisa grönstrukturens värden och funktioner. Vision, mål, strategier och planeringsriktlinjer är vägledande för hur Region Gotland arbetar inom samhällsbyggnadsprocessen, där allt från planering, design, byggande, förvaltning med mera ingår. Likt översiktsplanen är grönplanen inte ett juridiskt bindande dokument. Grönplanen väger inte de gröna värdena mot andra samhällsintressen utan det sker i översiktsplan och detaljplanering. En annan del i syftet är att Region Gotland går före och visar vägen i utveckling och förvaltning av sin egen mark på sätt så att ekosystemtjänster värnas och biologisk mångfald gynnas.

Grönstruktur i städer och tätorter är, liksom bebyggelsestruktur och trafikstruktur, en överordnad struktur som består av ett nätverk av små och stora grönområden av olika karaktär och funktion. Begreppet innefattar alla aspekter av gröna och blå värden; friluftsliv, naturvård, biologisk mångfald, kulturarv, landskapsbild med mera. En rik grönstruktur innehåller många funktioner, exempelvis spridningskorridorer för djur och växter, klimatanpassning, estetiska värden, ger renare luft och bidrar även till bättre hälsa för alla medborgare. Blåstrukturen och vattenfrågor är starkt kopplade till grönstrukturens funktioner och avhandlas ofta när grönstrukturens mångfunktionalitet diskuteras.

Det är viktigt att grönstrukturen, som på många sätt bidrar till vår välfärd, är tillgänglig, nåbar och av god kvalitet.

Fyra mål och tolv strategier ska hjälpa Region Gotland i arbetet med att uppfylla visionen och bibehålla och utveckla en ändamålsenlig grönstruktur. Grönplanen gäller fram till 2040, sedan får ett nytt beslut om aktualisering tas. Planeringsriktlinjer tillsammans med åtgärder talar om vad som ska göras för att nå måluppfyllelse. Bilagan med åtgärder beskriver kortfattat vilka åtgärder som bör ske inom tre respektive fem och tio år och vilka åtgärder som bör ske löpande inom Region Gotlands ordinarie arbete. Det framgår också efter respektive åtgärd vilka förvaltningar som är ansvariga för att genomföra åtgärden. Planeringsriktlinjerna berör det löpande arbetet inom Region Gotland medan åtgärderna är egna projekt med organisation och budget där medel får äskas i budgetprocessen. Att Grönplanen har antagits medför inte automatiskt att alla åtgärder kommer att genomföras, utan prioriteringar görs löpande utifrån de resurser som finns tillgängliga.

Grönplanens frågor regleras i många fall av befintlig lagstiftning. Det finns också internationella, nationella och regionala mål och ambitioner som planen kopplar an till. Grönplanen visar hur Region Gotland möter lagkraven och hur vi kan göra för att uppnå de övergripande mål som redan finns. Mål 1, 2 och 3 i grönplanen kan framförallt kopplas till den regionala utvecklingsstrategins effektmål 2 En trygg och attraktiv livsmiljö med goda uppväxtvillkor, effektmål 9 Säkrad biologisk mångfald och delvis också effektmål 5 Ett klimatneutralt Gotland. Mål 4 kan framförallt kopplas till effektmål 3 God beredskap och god förmåga att hantera samhällsstörningar.

Grönplanen har varit ute på samråd tillsammans med översiktsplanen under tiden 25 januari-25 april 2022. Hur samrådet bedrivits beskrivs i samrådsredogörelsen. Samrådsyttrandena har föranlett ett antal ändringar av och tillägg till grönplanen som även de redovisas i samrådsredogörelsen. En bilaga om Gotlands naturtyper samt en bilaga med åtgärder har tillkommit till grönplanen. Syftet med den förstnämnda bilagan är att tydliggöra vilka värdefulla naturmiljöer som finns på Gotland och vilka av dem som Gotland har ett särskilt ansvar att bevara. Naturtyperna beskrivs i text i bilagan och på webbplattformen kommer det även finnas bilder. Bilagan beskriver även hotfaktorer som kan påverka naturtyperna negativt och riktlinjer för naturtypernas bevarande. Övriga bilagor till grönplanen (sociotopkartering, ekosystemtjänstkartering och analys av ekologiska samband) har inte ändrats efter samrådet.

Samrådsredogörelse för grönplanen och förslag till antagandehandling för grönplanen (inklusive bilagor till dessa) finns bilagt tjänsteskrivelsen. Innan antagande kommer grönplanen att överföras till sin kommunikationsyta online (<https://arcg.is/1P5XPP>).

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av regionekolog Evelina Lindgren och landskapsarkitekt Jessica Svännel.

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Tekniska nämnden godkänner informationen.

Protokollsanteckning:

- Centerpartiet anser att Grönplanen skall fungera som ett kunskapsunderlag, inte som ett styrdokument.
- Vi invänder mot att grönplanen avviker mot mål i Regionala utvecklingsstrategin (RUS). I RUS är målet en "säkrad

biologisk mångfald” vilket vi anser ska användas även i grönplanen och inte som det nu står ”ökad biologisk mångfald”.

- Vi invänder också mot att använda naturvårdsverkets, d.v.s. förindustriell nivå på biologisk mångfald, som referensperiod

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2023-01-26

Presentation på sammanträde

Grönplan för Gotland Antagandehandling 2023-01-12

Bilaga 1 Grönplanens åtgärder 1.0 2023-01-12

Bilaga Gotlands naturtyper 2023-01-12

Samrådsredogörelse Grönplan för Gotland 2023-01-12

Bilaga till samrådsredogörelse Samrådssynpunkter 2023-01-12

Ekosystemtjänstkartering 2021-04-09

Ekologiska samband 2021-02-16

Sociotopkartering Fårösund, Lärbro, Slite, Visby, Roma,
Klintehamn, Hemse och Burgsvik 2021-06-02